

Innhold:

- Spireevne ved andregangstresking eller skårlagt frøeng
- Innstilling av slagerhastighet
- Nok luft og rullering i tørka!
- Behandling av frøhalm, pussing
- Høstgjødsling av gjenlegg og frøeng
- Tabell for innstilling av slagerhastighet ved forskjellig slagerdiameter
- Ferieavvikling

Frøtresking av flere arter er allerede i mål.

Timoteitreskingen er startet, raigras det samme. Nå er det viktig at en samtidig med tresking tenker på høstarbeidet i frøenga, pussing og gjødsling. Silja skrev om dette i forrige nummer (17), men det er så aktuelt nå at vi tar det med i denne utsendingen også.

Spireevne ved andregangstresking eller skårlagt frøeng

Ved to gangers tresking eller skårlegging treskes det når strengen er tørket opp og frøet slipper. Med ustabil vær hender det at skåren blir liggende lenge før det er mulig å treske. Grasfrø, i motsetning til kløver, tåler å ligge svært lenge på streng/skåre uten at spireevnen tapes. Som regel er spireevne høyere etter skårlegging og andregangstresking enn ved førstegangs direktetresking. Det gjelder også når skåren har ligget flere uker og frøet kan ha fått litt svertesopp. Den samme erfaringen har en om frøenga blir stående svært lenge utover høsten med gjennomgrodd gras, sjøl om nok mye frø kan drysse så vil det frøet som høstes ha god kvalitet.

Innstilling av slagerhastighet

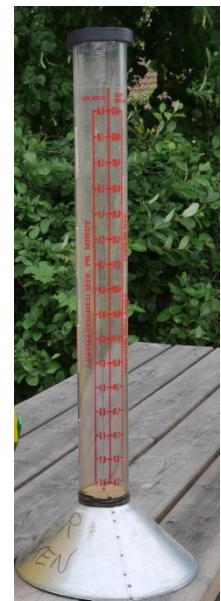
I forrige Frønytt var det skrevet om slagerhastighet ved tresking. Vi minner om at på nettsiden til Norsk Frøavlerlag ligger det en tabell som viser sammenheng mellom turtall og slagerhastighet for slagere med forskjellig diameter. Tabellen finner der på denne lenka:

<https://www.froavlerlaget.no/wp-content/uploads/2017/08/slagertabell-350-660.pdf>

NLR Viken har også laget en enkel nettsak hvor en skriver inn ønsket slagerhastighet og diameter på slager og får regnet ut riktig turtall. Den viser også motsatt utregning, hvilken slagerhastighet en har ved forskjellig turtall. Lenken til denne er: <https://planteinfo.net/tresk-ms.html>

Nok luft og rullering i tørka!

Vi har gått inn i en mer ustabil værtype og kanskje er ikke frøet like tørt ved tresking nå som det første som ble tresket. Timotei er tyngre å tørke ned enn de andre artene, da er god gjennomstrømning av luft på tørka viktig. Ikke la frøet ligge uten rullering og nok luft fordi du vil heller prioritere å treske, da kan det fort lønne seg å betale noen for å gjøre den jobben med rullering av frøet. Frøet skal ikke ligge et helt døgn på tørka før det rulleres første gangen med mindre det er tørt ved tresking.

Flowmeter (luftgjennomstrømningsmåler) er et godt hjelpemiddel, hvor lett det er å få tak i det nå så tett innpå høsting er usikkert, kontakt f.eks. FKA, Strand, FKRA om de kan skaffe. Noen NLR-enheter har slike for utlån til medlemmer.

Behandling av frøhalm, pussing

I **engsvingel og timotei** vil kutting av frøhalm ikke være negativt for frøavlinga neste år, men den kan gjerne fjernes så lenge det ikke gir kjøreskade. Dersom det etter tresking av timotei og engsvingel er lang stubb, >15 cm, bør den snittes etter tresking slik at den ikke er høyere enn 10 cm. I engsvingel er det viktig med tidlig pussing.

I **raigras** skal frøhalm fjernes like etter tresking og stubb pusses dersom den er mer enn 10 cm høy.

I **rødsvingel og sauesvingel** skal frøhalmen fjernes, og det skal pusses til 5 cm høyde rett etter tresking, dette er viktig.

I **hundegras** skal frøhalmen fjernes, og dersom gjenveksten er sterkt bør det pusses til 5 cm i begynnelsen av september.

I **engrapp** skal frøhalmen fjernes. Dersom enga er tresket med høy stubb (15-20 cm) bør enga pusses allerede tidlig i august. Ved lavere stubbehøyde bør enga avpusses til 5 cm innen midten av september. Ved sterk gjenvekst bør plantematerialet fjernes. Pussing av engrapp er viktig, vårpussing ansees som nødløsning.

I **bladfaks** skal frøhalmen fjernes og stubben pusses til 5 cm. Ved kraftig gjenvekst skal enga pusses ned til 5-10 cm senest 1. oktober.

I **engkvein** skal frøhalmen fjernes. Dersom stubben er mer enn 10 cm skal den pusses til 5 cm like etter tresking. Dersom veksten er kraftig utover høsten kan enga pusses senest i siste halvdel av september. Plantematerialet behøver da normalt ikke fjernes.

I **strandør** skal man ved høy stubbehøyde (>50 cm) i stående frøeng kutte halmen ved andre gangs tresking. Ved lav stubbehøyde i eng med mye legde bør frøhalmen fjernes. Enga skal ikke pusses om høsten.

Høstgjødsling av gjenlegg og frøeng

Engsvingel

Dersom enga skal ligge til frø neste år bør det gjødsles umiddelbart etter frøtresking. Dette er spesielt viktig i svake gjenlegg. Engsvingel gir ofte en god gjenvekst og med sterk gjødsling, eller på jord med stor frigjøring av N, kan gjenveksten gi så mye daugras på våren at veksten hemmes og frøavlinga reduseres. N-gjødsling må derfor tilpasses jorda, vårbehandlingen av daugras, eller høsting av gjenveksten om høsten. Som en generell anbefaling bør det gjødsles med 2 kg N/daa etter frøtresking. Dersom en har mulighet for å pusse daugras med halmsnitter eller beitepusser om våren, eller brenne, er det liten tvil om at det bør gjødsles. I gjenleggsåret skal det alltid høstgjødsles, og da bør det gjerne benyttes litt større N-mengde enn etter frøtresking. Der det gjødsles for å høste gjenveksten er 4-5 kg N/daa passende og det er ikke behov for gjødsling etter høsting av gjenveksten. Ved høsting av gjenveksten får en ikke problem med daugras om våren, men en har sett i forsøkene at det ofte har blitt noe redusert avling, gjenveksten må derfor ikke høstes seint, ikke seinere enn midten av september.

Timotei

Timoteigjenlegg skal høstgjødsles, mens det etter frøtresking sjeldent er behov for N-gjødsling. Ei tynn eng på forholdsvis næringsfattig jord kan ha behov for høstgjødsling også etter frøhøsting. Høstgjødsling av ei frodig eng eller på jord med god næringsstilstand kan gi redusert avling på grunn av for stor skuddtetthet. Men ønsker man å bruke gjenveksten til fôr, bør det normalt gjødsles 3-4 kg N etter tresking. Det bør ikke høstes en fôravling uten at det er gjødslet på forhånd, det vil gi svake skudd neste år. I forsøkene har bruk av gjenvekst om høsten til fôr i første års eng ikke ført til avlingsreduksjon neste år, mens høsting av gjenvekst i 2. års eng førte til lavere avling i 3.dje års eng.

Rødsvingel

Gjenlegg uten dekkvekst gjødsles med små doser utover sesongen, 4-5 kg N totalt. Siste dose bør gis i september. Det optimale tidspunktet for høstgjødsling i rødsvingelfrøeng i engåra er ca. 1. september. Gjødsling på dette tidspunktet vil også være med å holde bladverket friskt og redusere eventuelle soppangrep som kommer i løpet av september. Gjødsling i begynnelsen av august gir mer vegetativ vekst, men dårligere start på neste sesong og mindre frøavling enn gjødsling 1. september.

Sauesvingel

Gjenlegg uten dekkvekst gjødsles med små doser utover sesongen, 4-7 kg N totalt. Siste dose bør gis i september. I frøenger bør det gjødsles 4-5 kg N mellom 1. september og 1. oktober. Der det er lang vekstsesong bør det gjødsles senest, for å forhindre sterk gjenvekst utover høsten.

Engrapp

I gjenlegg kan det være aktuelt med 3-4 kg N senest 1. oktober å få kraftige skudd, da bør ugraset være bekjempet.

Førsøksresultater viser klart at høstgjødslinga av frøenga ikke bør gis før i månedsskiftet september-oktober, 4-5 kg N. Formålet med denne seine høstgjødslinga er ikke at engrappen skal danne flere skudd (som regel er det tett nok), men heller å sikre at det enkelte skudd får tatt opp nok nitrogen og blir kraftig nok til å gi en stor frøtopp året etter.

Raigras

I gjenleggsåret bør frøeng av raigras gjødsles med 3 kg N/daa kort tid etter høsting av dekkveksten. I engåra vil skuddantallet i et normalbestand være høyere, og høstgjødsling er dermed ikke like påkrevet som i etableringsåret. Er skuddutviklingen svak bør en imidlertid tilføre 2-3 kg N/daa. Dersom man ønsker å utnytte gjenveksten av frøeng til før gjødsles enga med 5 kg N/daa like etter tresking og forslåtten tas i første halvdel av september.

Bladfaks

Gjenlegg uten dekkvekst gjødsles med små doser utover sesongen, 4-7 kg N totalt. Siste dose bør gis i begynnelsen av september. I engåra skal bladfaksen gjødsles med 4-5 kg N i begynnelsen av september. Siden de frøbærende skudda i bladfaksfrøenga anlegges året før frøhøsting, er gjødsling om høsten like viktig som om våren, men bidrar ikke til legde.

Strandrør

Gjenlegg av strandrør er kun aktuelt å gjødsle dersom det er tynt, da 3-5 kg N. I frøåret gjødsles det 5-8 kg N i månedsskifte august-september. I strandrør er høstgjødsling viktig for å oppnå gode avlinger året etter.

Hundegras

Gjenlegg gjødsles med 3-4 kg N i like etter høsting av dekkvekst. Frøengene høstes med 3-4 kg N i begynnelsen av september.

Tabell for innstilling av slagerhastighet ved forskjellig slagerdiameter

Tabell for å finne omdreinger ut fra ønska slagerhastighet målt i m/s for forskjellige slagerdiametere						
Omdreinger i minuttet for forskjellige slagerdimameter målt i mm						
Hastighet, m/s	(Forsøks- tresker)	Slagerdiameter i mm				
	350	450	550	600	610	660
15	818	636	521	477	469	434
16	873	679	555	509	501	463
17	928	721	590	541	532	492
18	982	764	625	573	563	521
19	1037	806	660	605	595	550
20	1091	849	694	636	626	579
21	1146	891	729	668	657	607
22	1201	934	764	700	689	636
23	1255	976	799	732	720	665
24	1310	1019	833	764	751	694
25	1364	1061	868	796	783	723
26	1419	1104	903	828	814	752
27	1474	1146	938	859	845	781
28	1528	1188	972	891	877	810
29	1583	1231	1007	923	908	839
30	1637	1273	1042	955	939	868

Ferieavvikling

Rådgiverne tar ferie i løpet av sommeren, dere finner oversikten her. Skulle din rådgiver ha ferie er det helt i orden å ringe en av dem som er på jobb.

Uke	26	27	28	29	30	31
Dato	28/6-4/7	5/7-11/7	12/7-18/7	19/7-25/7	26/7-1/8	2/8-8/8
Astrid Gissinger			X	X	X	
Silja Valand			X	X		X
John Ingar Øverland	X	X	X			
Trond Gunnarstorp			X	X	X	
Harald Solberg				X	X	X

Frøavlslådgivere:

Silja Valand	Norsk Landbruksrådgiving Viken	900 89 399
John Ingar Øverland	Norsk Landbruksrådgiving Viken	958 80 143
Trond Gunnarstorp	Norsk Landbruksrådgiving Øst	481 63 082
Astrid Gissinger	Norsk Landbruksrådgiving Agder	917 63 115
Harald Solberg	Norsk Landbruksrådgiving Innlandet	957 69 860